

El xarampió ressorgeix a Europa ajudat pel populisme antivacunes

Els nens petits, els més exposats a un virus mortal en un de cada mil casos

JOSEP CORBELLA
Barcelona

La regió europea de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) tancarà l'any amb uns 65.000 casos de xarampió, gairebé el triple que els 23.927 que es van registrar el 2017.

A l'est d'Europa, la incapacitat dels sistemes sanitaris per contenir els brots afavoreix la difusió del virus. És el cas sobretot d'Ucraïna, que concentra més de la meitat dels contagis registrats a Europa.

La situació és diferent a Europa occidental, on el virus ha trobat en el populisme antivacunes el seu millor alià. És el cas de França, amb 2.863 casos i dues morts en dotze mesos (des del novembre del 2017 fins a l'octubre del 2018, les últimes dades disponibles), on la ultradretana Marine Le Pen ha alimentat la desconfiança cap a les vacunes. O d'Itàlia, amb 2.552 casos i cinc morts en dotze mesos, on ha estat el Moviment 5 Estrelles qui l'ha alimentat.

A Espanya "hi ha una actitud de confiança en les vacunes majoritària entre la població, i la decisió socialment acceptada com a normal és la de vacunar els fills", explica Antoni Trilla, epidemiòleg de l'hospital Clínic de Barcelona. El resultat és que Espanya té una de les taxes de xarampió més baixes d'Europa, amb 220 casos registrats els onze primers mesos d'aquest any. D'aquest total, al voltant d'un 10% van ser de persones que havien arribat d'altres països, i l'altre 90%, de persones que s'havien contagiats a partir d'aquests viatgers. Segons Trilla, "Espanya ha eliminat la transmissió endèmica del xarampió, però continuarem tenint casos importats. No podem abaixar la guàrdia".

Al conjunt d'Europa "estem assistint a un augment dramàtic de contagis i a brots extensos", ha advertit en un comunicat Zsuzsanna Jakab, directora de l'Oficina Regional per a Europa de l'OMS. I a escala global, el nombre de casos de xarampió notificats el 2017 va augmentar un 30% respecte del 2016.

El nombre de morts va ascendir l'any passat a 110.000, cosa que reflecteix els progressos que s'han fet des de la introducció de la vacu-

Amb ell va començar tot: l'exmetge Andrew Wakefield va falsejar dades sobre la seguretat de la vacuna

na, el 1963, quan el xarampió mataba 2,6 milions de persones a l'any —el doble de les que mata avui la tuberculosi, gairebé el triple que la sida i sis vegades més que la malària—.

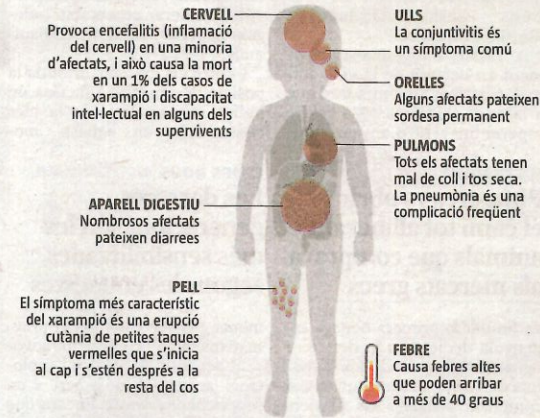
Però, després dels avenços de les últimes dècades, amb una reducció de la mortalitat global d'un 80% entre el 2000 i el 2017 i la perspectiva d'erradicar completament el xarampió d'Europa occidental, les dades dels dos últims anys s'interpreten com un senyal d'alarma.

"L'augment de casos de xarampió és molt preocupant, però no sorprenent. L'autocomplaença sobre la malaltia i la difusió de falsos dades sobre la vacuna a Europa (...) provoquen un ressorgiment del xarampió després d'anys d'avenços", va declarar Seth Berkley, director executiu de l'Aliança Global per a la Vacunació i la Immunització (GAVI), en un comunicat difós per l'OMS el 29 de novembre.

L'autocomplaença s'explica

Una infecció molt contagiosa i sense tractament

El xarampió està causat per un virus que es transmet per via respiratòria. En una població no vacunada, cada malalt transmet la infecció a una mitjana d'entre 10 i 18 persones

FONT: CDC

LA VANGUARDIA

perquè el xarampió, que causa la mort d'una de cada mil persones afectades, ja no és percebut com una malaltia greu.

Pel que fa a la difusió de falsos dats, va començar amb les dades que va inventar l'exmetge britànic Andrew Wakefield, que es va enriquir dient que la vacuna triple vírica podia causar autisme, i s'ha vist amplificada per polítics com Marine Le Pen a França i pel Moviment 5 Estrelles a Itàlia. "Són molt irresponsables", ha afirmat el comissari de Salut de la Unió Europea, Vytenis Andriukaitis, que va ser metge abans que polític, en declaracions a *The Guardian*. "És inconcebible que tinguem nens morint a causa del xarampió".

LES DADES DE L'OMS

El continent ha tingut aquest any uns 65.000 contagis, gairebé el triple que el 2017

"SÓN MOLT IRRESPONSABLES" França i Itàlia, on hi ha polítics que qüestionen la immunització, entre els països més afectats

Els nens petits són precisament el col·lectiu més vulnerable a la malaltia. La primera dosi de la vacuna s'administra a Espanya als 12 mesos, de manera que fins aleshores els nens no estan immunitzats. El que els protegeix és que altres persones estiguin vacunades i així s'eviti que el virus circuli. Però si les taxes de vacunació es redueixen, es perd l'anomenada immunitat de grup i els nens petits poden quedar exposats al xarampió, amb el risc de morir o de patir seqüeles permanents, com sordesa o discapacitat intel·lectual.

"Hem de respectar que la decisió de vacunar o no vacunar correspon als pares, que la prenen pensant en el millor per als seus fills", declara Antoni Trilla. "Però és important que sàpiguen que el xarampió és una malaltia potencialment molt greu i que aquesta és una vacuna altament segura i eficaç". Trilla recorda que "posar-se una vacuna és una decisió individual que té implicacions col·lectives perquè, quan ens vacunem o vacunem els nostres fills, dificultem la circulació del virus, i d'aquesta manera ajudem a protegir col·lectius vulnerables com nens petits que encara no s'han vacunat o persones immunodeprimides".